

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

Postboks 8036
0030 OSLO

Høringsuttalelse om åpenhet om lønn - lønnsstatistikker og opplysningsplikt

Det vises til Deres høringsbrev av 13.september 2012.

NTNU legger til grunn at kjønnsdelte lønnsstatistikker og opplysningsplikt vil bidra til å skape større åpenhet om lønn på arbeidsplassen, gjøre det enklere å finne treffende tiltak for likelønn og motvirke konkrete tilfeller av lønnsdiskriminering. Riktig utformet vil slik statistikk kunne være et effektivt verktøy i virksomhetens arbeid med å oppfylle kravene i likestillingsloven – samtidig som åpenhet om lønn er en nødvendig forutsetning for at arbeidstakerne selv skal kunne vurdere om han/hun er forskjellsbehandlet ut fra kjønn eller andre diskrimineringskriterier ved avlønning.

LØNNSSTATISTIKKER

Departementets forslag innebærer en lovfesting av plikten til å utarbeide kjønnsdelte lønnsstatistikker på virksomhetsnivå som en del av arbeidsgivers aktivitets- og redegjøringsplikt etter § 1a i likestillingsloven. Med henvisning til de forutsetninger departementet i sitt høringsbrev legger til grunn for utforming av og arbeid med lønnsstatistikk, har NTNU ingen merknader til at det i lovs form stilles krav om nødvendig statistisk grunnlag for å kunne vurdere om likestillingslovens § 5 er oppfylt (rett til lik lønn for samme arbeid og for arbeid av lik verdi, uavhengig av om arbeidene tilhører ulike fag eller om lønnen reguleres av ulike tariffområder). Når det gjelder detaljeringsgrad vil NTNU understreke at denne ikke må bli til hinder for en hensiktsmessig utforming - tilpasset den enkelte virksomhets organisatoriske og funksjonelle særtrekk. Eventuelle spesifikasjoner bør innarbeides i proposisjon / veiledning.

OPPLYSNINGSPLIKT VED MISTANKE OM LØNNSDISKRIMINERING

NTNU har på prinsipielt grunnlag vanskelig for å se at bestemmelser om tilgang til lønnsopplysninger for ansatte i offentlig virksomhet ikke også bør gjeldende for ansatte i privat sektor, når formålet er å hindre ulovlig lønnsdannelse og motvirke lønnsdiskriminering i henhold til et lovverk som også private virksomheter er underlagt. Med dette som utgangspunkt ser NTNU positivt på høringsens forslag til en alminneliggjøring av arbeidsgivers plikt til å opplyse om lønn ved mistanke om lønnsdiskriminering,

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Saksbehandler
7491 Trondheim	E-post: postmottak@adm.ntnu.no	Høgskoleringen 1	+47 73 59 50 00	Harald Skaar
	http://www.ntnu.no		Telefaks +47 73 59 80 99	Tlf: +47 73 59 80 65

All korrespondanse som inngår i saksbehandling skal adresseres til saksbehandlende enhet ved NTNU og ikke direkte til enkeltpersoner. Ved henvendelse vennligst oppgi referanse.

Som det også fremgår av høringsdokumentet, vil offentlighetslovens innsynsbestemmelser i stor grad ivareta de hensyn som ligger til grunn for de nye forslagene til innsynsrettigheter ved mistanke om lønnsdiskriminering - herunder plikt til å opplyse om lønnsnivå og kriteriene for lønnsfastsettelsen til den eller de vedkommende sammenlikner seg med.

I det følgende kommenteres kort de problemstillinger som spesielt etterspørres i høringsdokumentet – på mer generelt grunnlag og basert på erfaringene med oppfølgingen av offentlighetslovens opplysningspliktbestemmelser når det gjelder lønnsopplysninger.

Retten til å kreve opplysningene

Etter forslaget pålegges arbeidsgiverne opplysningsplikt ved mistanke om lønns- diskriminering på grunn av kjønn, etnisitet, religion, livssyn, nedsatt funksjonsevne, seksuell orientering og kjønnsidentitet. Utgangspunktet fra et likelønns- og likestillingsperspektiv bør være at alle ansatte som har behov slik informasjonen for å kunne bekrefte/avkrefte mistanke om lønnsdiskriminering, skal ha rett til å kreve slik innsyn innenfor de rammer som gjelder for lønnsopplysninger – herunder ivaretagelse av personvernet til de som lønnsopplysningene gjelder.

Etter NTNUs oppfatning bør den enkelte arbeidstaker ha rett til å kreve opplysningene selv. Dette gjelder for offentlig ansatte uten at det synes å ha hatt nevneverdige negative konsekvenser for personopplysnings sikkerheten. Det gir også uorganiserte arbeidstakere muligheter for å ivareta sine interesser i forhold til lønnsmessig diskriminering og forskjellsbehandling.

Hensynet til åpenhet samt en enkel og håndterbar rettighet, taler også for en slik løsning.

Taushetsplikt og taushetserklæring

NTNU har forståelse for departementets vurdering av lønnsopplysninger som til en viss grad å være av fortrolig karakter. Dette med henvisning til at lønn delvis er et resultat av individuelle forhandlinger der personlige egenskaper og arbeidsinnsats inngår i vurderingen.

På denne bakgrunn kan NTNU gi sin tilslutning til departementets forslag til håndteringsregler for lønnsopplysninger – med klare paralleller til personopplysningslovens bestemmelser – selv om dette innebærer en mer restriktiv praksis enn det som følger av utlevering av lønnsopplysninger etter offentlighetslovens bestemmelser.

Mistanke om lønnsdiskriminering

NTNU slutter seg videre til departementets forslag om at retten til å kreve lønnsopplysninger skal gjelde hvis arbeidstakeren har mistanke om at han eller hun kan ha blitt utsatt for lønnsdiskriminering – uten at slik mistanke behøver å begrunnes. Det vises til hørings-dokumentets begrunnelse for dette:

«Hvis en arbeidstaker skal være nødt til å begrunne sin mistanke med den følge at arbeidsgiveren skal kunne nekte å gi ut opplysningene dersom mistanken ikke er godt nok begrunnet, vil en også risikere at arbeidsgiver og arbeidstaker allerede i den innledende fasen av en sak kommer langt inn i

en konflikt. Eventuelle krav i den nye bestemmelsen må også ses i sammenheng med kravene til arbeidstakerens bevisføring etter reglene om delt bevisbyrde. Etter bevisbyrdereglene må arbeidstakeren påvise «omstendigheter som gir grunn til å tro at det har funnet sted» lønnsdiskriminering, for at bevisbyrden skal gå over på arbeidsgiver. Hvis det stilles samme beviskrav for å kreve lønnsopplysningene, vil formålet med opplysningsplikten undergraves»

Med hilsen

Arne Kr. Hestnes